

סוכה פרק ראשון סוכה

י"א.

עין משפט
נר מצוה

ק"ח א מ"י פ"י מהל'
שבת הלכה כד סג
ע"ש א' ט"ז ע"ח ס"י
סג סעף י"ג:
ק"ח ב ג מ"י פ"ד
מחלכות סוכה הל'
ג סג ע"ש מ"ג ט"ז ע'
א"ח ס"י תל"ג סעף י"ז:

מוסף רש"י

וכן חצר המוקפת
אכסדרה. כל חצר
שבה"ט לפני הבנים
והבנים פתוחין לה,
חצר זו מוקפת בתים
מחוץ ופתוחין לה
כפי מ"ג רוחמה ולפי
הבנים עשו אכסדרות
כפי צד לשלש רוחמה
והאכסדרה פתוחה היא
ואין לה דופן לצידי החצר
ועל עליה מקרה זה
ספק על גבה כל אורה
על כל חצר שצדמטע
היקף אכסדרות ואין דופן
לכוסה זו אלא מחיצת
הבנים המפסיקות בין
הבנים לאכסדרה ומגלגלת
מקרה האכסדרה מפסקת
כפי צד בין ספק לדפנות,
אם יש צדדים האכסדרה
ד' אמות פסולה פחות
מחצית אמות כשרה,
לדמיון דופן עקומה,
דומה לגבי קלוטרין א"ל
גלגולן אכסדרה של א"ח
אמות, הם הגלגלים שיש
לה אור שיש בה עשבים
היקף אכסדרה סביב לו
המוקף (ש"ב י"ג). נראה מבחוחין
ושה מבפנים. שמעך
כל הלח לחון ותודו
המניע נכנס בעיני כותלי
המניע ואינו נראה מבפנים
אלא דומה כמקום על
אורן הסוכה אלא במחון
יכר שאינו ממוקף המניע
שהי משך הלה מרוחק
המוקף (ש"ב י"ג). פסל
היצא מן הסוכה. אם
יש הכשר סוכה בית
ועוד יש בסוכה משם
והלה פסל. היע ספק
השעש פסולת גזק וק"ב.
זהו דרך לעשות, ויאל
מבכר סוכה. שאין לו
השער דפנות (לע"ד).

רבינו חננאל

קיימא לן כלישנא קמא
דרבא וכן הלכה. תא פסל
היצא מן הסוכה ידון
בסוכה. ואוקימנא קנים
היוצאים מן הסוכה לאחורי
הסוכה, ויש בהן ד' טפחים
שיעור סוכה קטנה. מהו
היתא הני דפנות הואיל
ולגזאי עבדין לבראי לא
עבדין פסולה. קמ"ל כיון
דלשם צל בעלמא עבדין
כשרה. רבה רב יוסף
אמרי בקנים היוצאים לפני
הסוכה, ומשכה ואולה
דופן אחת בהדייהו, מהו
היתא הואיל ושלמה להו
סוכה פסלגא דדופן, האי
סוכה אחרייהו היא, קמ"ל.
דבר ר' יוחנן פשוטין
הן. ד' ר' יושעיא אמר לא
נצרכא אלא לסכך פסול
נצרכא מ"ג בסוכה, בסוכה
קטנה עסקינן, ואמאי פסל
יוצא קרי להו, מפני שהיא
מהכשר סוכה. ומתבנין
עליה לא יהא אלא אור,
ולא אשכחן בפסולי סוכה
פחות הימנו, וכי אור
פחות מ"ג טפחים פוסל
בסוכה קטנה. דרתי רבא
אורי פחות מ"ג טפחים
וישנין תחתיו, דקיימא לן
בכבוד דמי, אבל סכך פסול מצטרף לר' אמות מן הצד ואין ישנין תחתיו, כדתנן עלה נטר שרוב ד' טפחים כשרה
ובלבד שלא ישן תחתיו. ויש שמחליף ומפרש. ומתמיה ומי איכא מידי דמצטרף להכשר והוא עצמו פסול.

אחרי כן נראה מבחוחין ושוה מבפנים. תימה היאך הוא מועיל
בסוכה כיון דלא מיכר מצפנים שלישיית של טפח דלא
משום מיגו חדא דלעו מי לא עבד רב כהנא סוכה אלא בשבת ועוד
דלשלישיית דאורייתא לא מהני מיגו כדפי' לעיל:

בְּרַאֲי אָא עֲבִידִי. פי' צקונטרס
דופן אמנעי זה לא נעשה
לך וקשה דממתמיתין שמעינן ליה
דכשר דקתני וכן חצר המוקפת
אכסדרה דלא חין מן הכותל לסיכך
ד' אמות כשרה אע"ג דמחילות בית
לאו לצרפי עבדי כדאמרינן לעיל
(ד' פ.) ונראה דלקנים היוצאים
לאחורי סוכה קאי ואית ספרים דגרסי
צדיק מנה דמנינה הני קנים לגזוי
עבדי לצרפי לא עבדי ק"ד לפוסלה
לפי שאינה עשויה לזל קמ"ל דכשרה:
אָא יְהֵא אָאָא אִוִיר. ופשיטא דכשר
דלפילו האויר החמור ממנו
אינו נפסל בשיעור זה אמר ליה רבי
אזא להכי אהני נידון כסוכה
דלשמעינן לומר שישנים תחתיו דלילו
אויר פחות משלשה מטטרף להשלים
שיעור הסוכה אבל חין ישנים תחתיו
כך פירש צקונטרס וקשיא אמאי נקט
ר' אשעיא סוכה קטנה הא בסוכה
גדולה נמי איצטרף לאשמעינן
דישנים תחתיו ודוחק הוא לומר דנקט
סוכה קטנה משום דלשמעינן זה
תמיה למטרף וישנים תחתיו ועוד
קשה דכל מקום חשבינן אור פחות
משלשה כסמוס על ידי לצוד ולא דמי
לסכך פסול פחות מ"ג דלחין שייך
לעשותו כסמוס כסכך כשר מחלף
דיש צו סכך פסול ועוד מי יוכל להוכיח
בסוכה מלאה נקבים שאין זלמה
מרוכה מחמתה אלא משהו שלא ישן
כנגד הנקבים ונראה כספרים דגרסי'
התם אויר מטטרף וישנים תחתיו וזה
מטטרף ואין ישנים תחתיו כלומר הא
דלפשיטא דכשר אפילו אויר החמור
ממנו אינו נפסל כשיעור זה דלכרבה
סכך פסול חמור ממנו דלחין ישנים
תחתיו והוה אמינא מטעם זה דלחין
מטטרף כדמתנה צבר הכי מי איכא
מדי ומיהו קשיא משכיכה צפודין
דמשכיכין צביש ריח צנייהן כמותן
ואי אפשר שלא וי (ימן) כנגד השפודין
לכך לרין לפרש צביש הכשר סוכה
בלא האויר ובלא הפסול ישנים תחתיו
בין צוה בין צוה ולהכי נקט סוכה
קטנה וצירושלמי דזכרות פרק שלשה
שאלו משמע דלחין מטטרף ואין
ישנים תחתיו כפירוש הקונטרס וי"ל
חן קיימין צבוכה וילפינן מטעם
הנרוק דמנינן ממנן הרחיק הסיכך מן
הדפנות ג' טפחים פסולה פחות מכלן
ט"ט

כיה נראה מבפנים ושוה מבחוחין
אי נמי נראה מבחוחין ושוה מבפנים
דאחמ"ר א נראה מבחוחין ושוה
מבפנים נידון משום לחי ולחי היינו
צפוימין תנא א פסל היוצא מן הסוכה נידון
כסוכה מאי פסל היוצא מן הסוכה אמר עולא
קנים היוצאים לאחורי סוכה והא בעינן שלש
דפנות בראיכא והא בעינן הכשר סוכה
בראיכא והא בעינן צלתה מרובה מחמתה
בראיכא אי הכי מאי למימרא מהו דתימא
הואיל ולגזוי עבדי ולבראי לא עבדי אימא
לא קמ"ל רבה ורב יוסף אמרי תרווייהו הכא
בקנים היוצאים לפני מן הסוכה ומשכא
ואזלא חדא דופן בהדייהו מהו דתימא הא
לית בה הכשר סוכה קמ"ל רבה בר בר חנה
אמר רבי יוחנן לא נצרכה אלא לסוכה
שרובה צלתה מרובה מחמתה ומעוטה
חמתה מרובה מצלתה מהו דתימא תפסל
בהך פורתא קא משמע לן ומאי יוצא יוצא
מהכשר סוכה רבי אשעיא אמר לא נצרכה
אלא לסכך פסול פחות משלשה בסוכה
קטנה ומאי יוצא יוצא מתורת סוכה מתקין
לה רב הושעיא לא יהא אלא אויר ואויר
פחות משלשה טפחים בסוכה קטנה מי
פסיל אמר ליה רבי אבא זה מצטרף וישנים
תחתיו וזה מצטרף ואין ישנים תחתיו ומי
איכא מידי דמצטרף מצטרף והוא עצמו
אינו כשר אמר רבי יצחק בן אלישב אין
מיט

כשרה מהו לישן תחתיו המיזר ר' יצחק בן אלישב הרי טעם הנרוק שמשלים
צמקו ואין מטבילין צו אף הכל משלים בסוכה ואין ישנים תחתיו:
ט"ט
שאינו מן הדופן: נידון משום לחי. והכא נמי נידון משום דופן: והיינו פלימה. זהו פנים שלה: (לאחורי סוכה.
חן לדופן אמנעי שהוא אחורי' זה הסוכה: קנים. מן הסכך: והא בעינן הכשר סוכה. שהיא שצבעה טפחים דעל כרסך
סוכה צבאי נפשה היא ומובלת מו: לצרפי לא עבדי. דופן אמנעי זה לא לכך נעשה וגם שצדדין מחלתן לשם סוכה
(א) נעשו אלא שהכנים דופן אמנעי לתוכן [אחר] שראה שהיתה דייה צכך: לפני מן הסוכה. לזד דופן רביעי הפתוח
משוכין ויולחין להלן מאורך דפנות הצדדין: וממשכא וזולא חד דופן. מדופני הצדדין צדייהו: מהו דסימא. כיון דלא
משלישית דופן שני צדה מוכח מילתא דלפניה נפשה היא והא לית בה שצבעה טפחים צבוכה: קמ"ל. דמן סוכה הוא והוה כשמים כהלכתן
מלפניה: ה"ג מהו דסימא סיפסל צדך פורתא: יולא מהכשר. שאינו מוסכך כהלכות סוכה: מסורס סוכה. שאפילו מין כשר אינו:
לא יהא אלא אויר. ופשיטא דכשר דלפילו אויר החמור ממנו אינו פוסל בשיעור זה: אמר ליה רבי אזא. להכי אהני נידון
כסוכה דלשמעינן תנא לומר שישנים תחתיו דלילו אויר פחות משלשה מטטרף להשלים שיעור הסוכה אבל חין ישנים תחתיו:
ט"ט

כי פליגי אביי ורבא: אליבא דרב. ומילתיה דרבא לא דחיק
לאוקמא צפודמא דלפילו אליבא דרב פליג למיפסלה: דמחילוס.
פי תקרה זה לשם אכסדרה נעשה להיות לו מחיצה לחלל זה אבל לא
להיות מחיצה לאויר שחוץ לכן ואילו מחיצה מעלייתא היא הוה סמכין

עלה אבל לאכסדרה ע"י גוד אחית לא
דכי אגמריה רחמנא למשה לגוד אחית
במחיצה העשויה לחלל שלה אגמריה
ולא לחוזה לה. ומיהו היכא דיש לה
פלימין אע"ג דלגזוי עבדין לצוד
צפחות משלשה כמחיצה סמומה היא:
סג וכן חצר המוקפת אכסדרה. וגם
אכסדרה מפסיק בין מחילות הבנים
לאויר שסיכך עליו אם יש צדדים
הגג ד' אמות פסולה דמו לא מהני לה
מחילות הבנים: אליבא דרבי.
צמקוס אביי וצבדילו שמהא משנה זו
מתורגמת לפי דבריו: כשהוא אם
קירוי. ששעה קירוי נמוך ולא נמן
ראשי קנים על גבי תקרה שיהא פי
תקרה נראה זה אלא תלחן צוה לפי
הסכרי שאין חודן נראה בסוכה. כל
תקרת גזומתין תלקה ושוה היתה ולא
שיפוע כעין שלנו אלא כמקרת עליות:
הא שמעטא. דלצבי ורבא: דברי
הל פסולה. דכיון דתקרה לחלל
אכסדרה עשויה ולא לאויר שחוץ לה
אין פיה נעשה מחילות לאויר: יש לה
פלימין. צפחות משלשה: אביי אמר
כשרה אמרינן לצוד. ואע"פ שהפלימין
לחלל אכסדרה נעשו ולא לאויר החילון
הוא לה מחיצה דכל פחות משלשה
סתימא מעלייתא היא וסדייה להכא
ולהכא: ורבא אמר פסולה. לצוד
לאו מחיצה היא אלא מהלכה למשה
מסיני גמירי לה וכי גמירי לה להיות
מחיצה לחלל הנעשה צבדילו אבל
למדייה להכא ולהכא לא: והלפא
נלישנא קמא. דרבא ולא כלישנא
צמרא לצוד אמרינן אפילו לאויר אבל
סתימת פי תקרה לא אמרינן אלא
בעירובין פרק מ"ב, אמר רב הונא
רבה אמר רב הונא
נר. סוכה זו שמים כהלכתן היו לה
דרוס ומורה והשלישית סמוכה
לאכסדרה ולא היה עושה זה טפח
שאלמו עמיהו רמיה: אחוי ליש. שהיה
פנים צבוכה טפח ויותר עומד אלא היוצא
אבל משוך רחבו לאחורי סוכה צאורך
שהאכסדרה עודף על הסוכה ואינו
נראה לתוכה אלא עומד צוה לדופן
כסופו: ושוה מצפנים. לאותם
העומדים צפנים אינו נראה אבל
לאותם העומדים צלצורה להלן
מנכא הסוכה ואין רואין את חללה
נראה רחב פנים זה בהתלמא דופן
שלישית לסוכה: דאמר מר. לענין
מזוי שהשכירו צלחי אם נתנו להלן

עם הלחי עם
שהוא סוף הדופן שאינו צולט כלום
הוא לזד רשות הרצים כנגדו או מן
שאינו מן הדופן: נידון משום לחי. והכא נמי נידון משום דופן: והיינו פלימה. זהו פנים שלה: (לאחורי סוכה.
חן לדופן אמנעי שהוא אחורי' זה הסוכה: קנים. מן הסכך: והא בעינן הכשר סוכה. שהיא שצבעה טפחים דעל כרסך
סוכה צבאי נפשה היא ומובלת מו: לצרפי לא עבדי. דופן אמנעי זה לא לכך נעשה וגם שצדדין מחלתן לשם סוכה
(א) נעשו אלא שהכנים דופן אמנעי לתוכן [אחר] שראה שהיתה דייה צכך: לפני מן הסוכה. לזד דופן רביעי הפתוח
משוכין ויולחין להלן מאורך דפנות הצדדין: וממשכא וזולא חד דופן. מדופני הצדדין צדייהו: מהו דסימא. כיון דלא
משלישית דופן שני צדה מוכח מילתא דלפניה נפשה היא והא לית בה שצבעה טפחים צבוכה: קמ"ל. דמן סוכה הוא והוה כשמים כהלכתן
מלפניה: ה"ג מהו דסימא סיפסל צדך פורתא: יולא מהכשר. שאינו מוסכך כהלכות סוכה: מסורס סוכה. שאפילו מין כשר אינו:
לא יהא אלא אויר. ופשיטא דכשר דלפילו אויר החמור ממנו אינו פוסל בשיעור זה: אמר ליה רבי אזא. להכי אהני נידון
כסוכה דלשמעינן תנא לומר שישנים תחתיו דלילו אויר פחות משלשה מטטרף להשלים שיעור הסוכה אבל חין ישנים תחתיו:
ט"ט

מנן הפתח ששבו וכלה עובי הלחי עם
הוא סוף הדופן שאינו צולט כלום
הוא לזד רשות הרצים כנגדו או מן
שאינו מן הדופן: נידון משום לחי. והכא נמי נידון משום דופן: והיינו פלימה. זהו פנים שלה: (לאחורי סוכה.
חן לדופן אמנעי שהוא אחורי' זה הסוכה: קנים. מן הסכך: והא בעינן הכשר סוכה. שהיא שצבעה טפחים דעל כרסך
סוכה צבאי נפשה היא ומובלת מו: לצרפי לא עבדי. דופן אמנעי זה לא לכך נעשה וגם שצדדין מחלתן לשם סוכה
(א) נעשו אלא שהכנים דופן אמנעי לתוכן [אחר] שראה שהיתה דייה צכך: לפני מן הסוכה. לזד דופן רביעי הפתוח
משוכין ויולחין להלן מאורך דפנות הצדדין: וממשכא וזולא חד דופן. מדופני הצדדין צדייהו: מהו דסימא. כיון דלא
משלישית דופן שני צדה מוכח מילתא דלפניה נפשה היא והא לית בה שצבעה טפחים צבוכה: קמ"ל. דמן סוכה הוא והוה כשמים כהלכתן
מלפניה: ה"ג מהו דסימא סיפסל צדך פורתא: יולא מהכשר. שאינו מוסכך כהלכות סוכה: מסורס סוכה. שאפילו מין כשר אינו:
לא יהא אלא אויר. ופשיטא דכשר דלפילו אויר החמור ממנו אינו פוסל בשיעור זה: אמר ליה רבי אזא. להכי אהני נידון
כסוכה דלשמעינן תנא לומר שישנים תחתיו דלילו אויר פחות משלשה מטטרף להשלים שיעור הסוכה אבל חין ישנים תחתיו:
ט"ט

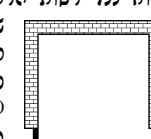
(א) לעיל ח"ו, (ב) שנתם כ"ג:
(ג) ע"ש, (ד) עירובין ט"ז;
(ה) תוספתא פ"ב ה"ב,
(ו) אלויל צ"ל בהתלמא,
(ז) צ"ל יסן.

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה לצרפי וכו'
לשם סוכה הפנימית נעשו
פסל:

גליון הש"ס
תוס' ד"ה לא יהא וכו'
ונראה כספרים דרבי
התם אורי. עיין עירובין
דף י"ג תוס' ד"ה ע"ר
התלמא:

רבינו חננאל

כי פליגי אליבא דרב, אביי
כרב, ורבא אמר לך עד כאן
לא אמר רב מותר לטלול
בכולה, אלא משום דהני
מחילות לאכסדרה ומרו
(נ"א: עבדין) ומגזאי
איכא המחיצות, אבל הכא
דמאבראי, דלא עבדין
לכוסה, לא. תלוקת רב
ושמאל בסוף פרק כל
גנות העיר. ואקשינן
במתני', תנן סיכך על
גבי אכסדרה כו', או
אמרי פסולת יורה
וסתם אמאי היא אפילו
דרגמה רבא אליבא דרב
הדמי בשתשה, פי'
קירוי הסוכה לאכסדרה
ודיבסק, שאין צדדים
תקרת הסוכה תלוקת מן
האכסדרה הירודע שהיא
פי תקרה. והלכתא כרבא
בהאי הלכה, כי אכסדרה
שאין לה פצימין פסולה
ואם יש לה פצימין כשרה.
וגורת פצימין מפיסא
לקמן, נראה מבחוחין ושוה
מבפנים נידון משום לחי,
והיינו פלימה. אמרינן
בעירובין פרק מ"ב, אמר רב הונא
רבה אמר רב הונא
נר. סוכה זו שמים כהלכתן היו לה
דרוס ומורה והשלישית סמוכה
לאכסדרה ולא היה עושה זה טפח
שאלמו עמיהו רמיה: אחוי ליש. שהיה
פנים צבוכה טפח ויותר עומד אלא היוצא
אבל משוך רחבו לאחורי סוכה צאורך
שהאכסדרה עודף על הסוכה ואינו
נראה לתוכה אלא עומד צוה לדופן
כסופו: ושוה מצפנים. לאותם
העומדים צפנים אינו נראה אבל
לאותם העומדים צלצורה להלן
מנכא הסוכה ואין רואין את חללה
נראה רחב פנים זה בהתלמא דופן
שלישית לסוכה: דאמר מר. לענין
מזוי שהשכירו צלחי אם נתנו להלן

(א) לעיל ד"ה נידון גלגלים והיינו דלמנין לצוד קין וית וכו'.